

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 31.3.2015 г.
COM(2015) 145 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад относно прилагането на Регламент (ЕС) № 211/2011 относно гражданската инициатива

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейската гражданска инициатива е едно от основните нововъведения на Договора от Лисабон¹ и има за цел да привлече гражданите към по-активно участие в определянето на дневния ред от въпроси, които се разглеждат на равнище ЕС. Едно от основните предимства на този инструмент се състои в изграждането на връзки между съмишленици от целия континент, като се улесняват общоевропейските дебати по въпроси, които очевидно вълнуват гражданите. По приблизителни изчисления до този момент организаторите на граждански инициативи, отстояващи различни каузи, са събрали 6 млн. изявления за подкрепа, а 10 % от регистрираните инициативи успяха да достигнат прага от 1 млн. души в своя подкрепа.

Европейската гражданска инициатива дава възможност на гражданите за пряк контакт с институциите на ЕС за обсъждането на ключови въпроси на европейско равнище. Това има за цел допълнително да укрепи демократичната легитимност на Съюза. Комисията отдава много голямо значение на европейската гражданска инициатива и е изцяло ангажирана с успеха на този инструмент, така че той да постигне своя пълен потенциал.

Правилата и процедурите за гражданската инициатива са установени в регламент², който беше приет от Европейския парламент и Съвета през февруари 2011 г. и влезе в сила на 1 април 2012 г. Всички държави членки приложиха Регламента³. В член 22 от него се предвижда, че до 1 април 2015 г. и на всеки три години след това Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета за прилагането му.

Анализът на Комисията, включен в настоящия доклад, се основава на постоянната обратна информация, получавана от заинтересованите страни, включително организаторите на граждански инициативи⁴, било пряко или чрез проверки на Омбудсмана по негова собствена инициатива, проучването на Европейския парламент, различни публикации, конференции и др. В него също така се вземат под внимание и

¹ Член 11, параграф 4 от Договора за Европейския съюз и член 24 от Договора за функционирането на Европейския съюз, който се отнася до гражданството на Съюза.

² Регламент (ЕС) № 211/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно гражданската инициатива (ОВ L 65, 11.3.2011 г., стр. 1).

³ В разпоредбите, приети от някои държави членки, имаше несъответствия с Регламента, които впоследствие бяха преодолені, с изключение на несъответствията в актовете на две държави членки.

⁴ Данните, свързани със събирането на изявления за подкрепа, се отнасят само за трите внесени инициативи, тъй като това са единствените официални данни на разположение на Комисията и държавите членки.

информацията и мненията, събрани от държавите членки⁵ чрез експертната група на Комисията относно гражданската инициатива⁶.

2. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

Процесът, свързан с европейската гражданска инициатива, включва редица стъпки. За да стартират дадена гражданска инициатива, организаторите трябва да създадат „граждански комитет“. Преди те да започнат да събират изявления за подкрепа от поддръжниците, трябва предложената гражданска инициатива да се регистрира от Комисията. След потвърждаване на регистрацията организаторите разполагат с една година, за да съберат подкрепата, необходима за достигане на определените прагове.

От април 2012 г. насам Комисията получи 51 искания за регистриране на предложения за граждански инициативи, като 31 от тях бяха регистрирани (16 регистрации през 2012 г., 9 през 2013 г., 5 през 2014 г. и една през 2015 г.). В момента се събират изявления за подкрепа по три инициативи⁷.

За 18 инициативи беше достигнат краят на периода за събиране на изявления за подкрепа, а други 10 инициативи⁸ бяха оттеглени преди края на този период. От посочените 18 инициативи три успяха да съберат необходимия брой изявления за подкрепа и бяха внесени в Комисията. По две от тях Комисията вече даде официален отговор: „Водата и санитарно-хигиенните условия са човешко право! Водата е обществено благо, а не стока!“ („Право на вода“) и „Един от нас“. Понастоящем Комисията разглежда третата инициатива („Спрете вивисекцията“), която ще получи отговор до 3 юни 2015 г. (вж. също точка 3, буква д).

Комисията не можа да регистрира 20 предложени инициативи, тъй като те не отговаряха на критериите за регистрация.

⁵ Поради различията в практиката на държавите членки степента на подробност на данните е различна. По-конкретно в Хърватия европейската гражданска инициатива се прилага от момента на присъединяването на страната към ЕС (юли 2013 г.).

⁶ За повече информация вж. <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/legislative-framework>.

⁷ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/ongoing>

⁸ Четири от тях бяха оттеглени само за да бъдат регистрирани отново.

Регистрирани						Нерегистрирани
Събирането на изявления продължава	Оттеглени от организаторите	Събирането на изявления е приключило ⁹	Затворени инициативи и без необходима подкрепа ¹⁰	Внесени в Комисията — очаква се отговорът на Комисията	Инициативи, за които Комисията е отговорил а	Отказана регистрацията
3	10	3	12	1	2	20
31						

Шест граждански комитета решиха да внесат иск пред Общия съд срещу решенията на Комисията за отказ на регистрацията на предложената от тях инициатива¹¹. Организационният комитет на инициативата „Един от нас“ оспорва съобщението на Комисията¹². Всички тези дела са висящи.

Европейският омбудсман получи две жалби от организатори на инициативи. По една от тях¹³ той вече приключи своето разследване, като заключи, че Комисията не е допуснала нарушение. Омбудсманът все още работи по втория случай¹⁴.

3. ПРИЛАГАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА

По-долу е представена информация за прилагането на процедурата за европейската гражданска инициатива през различните етапи от жизнения цикъл на дадена инициатива.

а) Граждански комитет

⁹ Комисията не разполага с официална информация дали организаторите са успели да съберат необходимия брой изявления за подкрепа.

¹⁰ Комисията не разполага с официална информация относно точния брой на събраните изявления за подкрепа за тези инициативи.

¹¹ Дела T-754/14, T-361/14, T-44/14, T-529/13, T-450/12, T-646/13.

¹² Дело T-561/14.

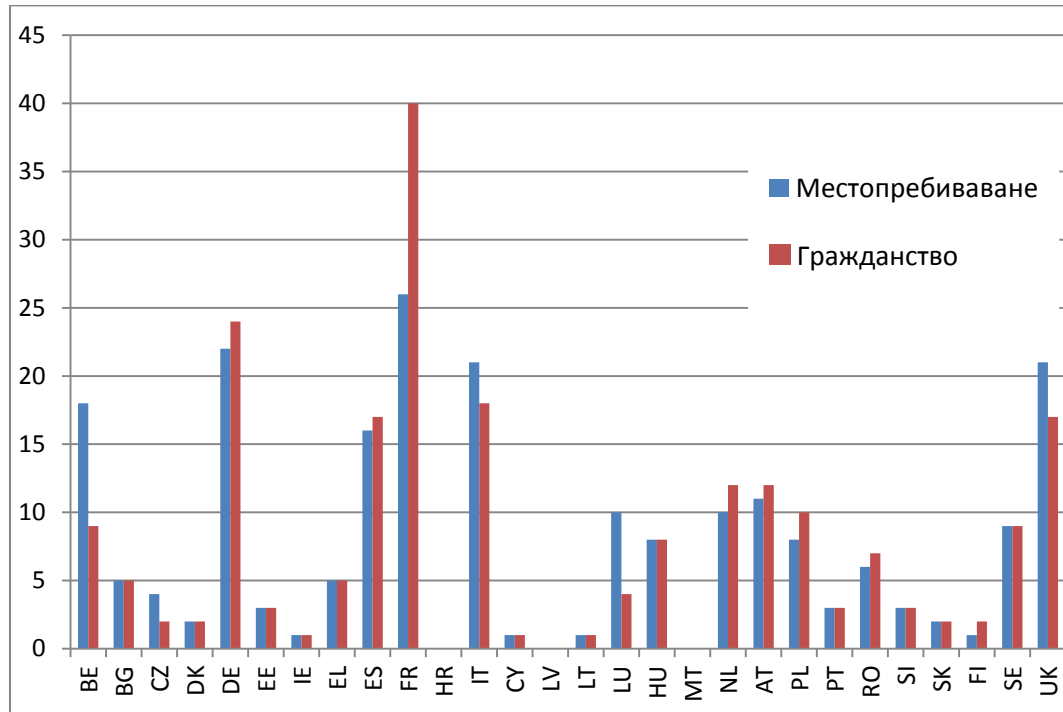
¹³ Жалба 2013/2071.

¹⁴ Жалба 2014/402.

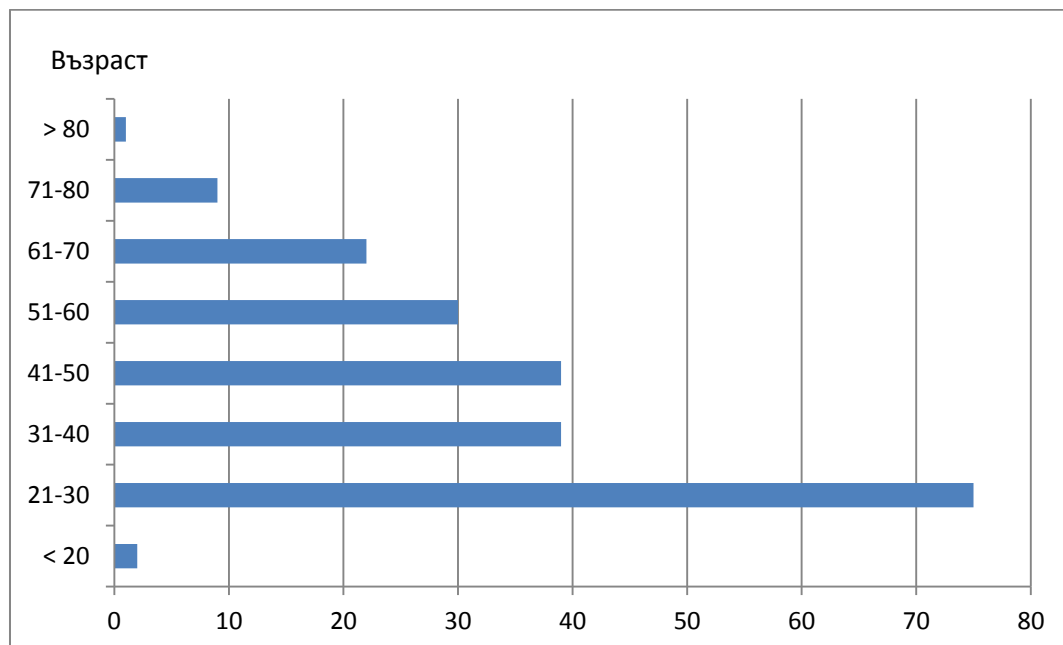
Европейската гражданска инициатива трябва да се организира от граждански комитет, състоящ се от поне седем граждани на ЕС, които пребивават в седем различни държави членки и са на възраст да гласуват в изборите за Европейски парламент. Само седемте членове, необходими за изпълнението на това условие, се регистрират от Комисията.

Статистически данни за членовете на граждански комитети

— Членове на комитетите на регистрираните граждански инициативи по местопребиваване и гражданство:

— Членове на комитетите на регистрираните граждански инициативи по възраст:

б) Етап на регистриране

За да бъде регистрирана, предложената инициатива трябва да отговаря на условията в член 4, параграф 2 от Регламента, които изискват да бъде образуван граждански комитет и да бъдат определени лица за контакт; предложената инициатива да не попада по очевиден начин извън обхвата на правомощията на Комисията да представи предложение за правен акт на Съюза с цел изпълнение на Договорите; инициативата да не бъде явно в злоупотреба, несериозна или злонамерена и да не бъде в явно противоречие с ценностите на Съюза, установени в член 2 от Договора за Европейския съюз. Бяха регистрирани 31 предложени инициативи, които обхващаха широк кръг от теми — от околната среда, мобилността и образованието до сътрудничеството за развитие и социалните въпроси¹⁵.

Двадесет предложени инициативи не можаха да бъдат регистрирани¹⁶, тъй като попадаха по очевиден начин извън обхвата на правомощията на Комисията да представи предложение за правен акт на Съюза с цел изпълнение на Договорите. Всички решения за отказ за регистриране бяха публикувани на уебсайта на европейската гражданска инициатива.

в) Етап на събиране на изявления за подкрепа

От датата, на която Комисията регистрира предложената инициатива, организаторите разполагат с 12 месеца за събирането на изявления за подкрепа.

Всеки гражданин на ЕС на възраст да гласува в избори за Европейски парламент има право да изрази подкрепа за дадена инициатива. В Регламента се предвижда, че за тази цел поддръжниците трябва да изпълнят изискването да бъдат граждани на дадена държава членка или да пребивават в дадена държава членка и да предоставят лични данни, така че въпросната държава членка да бъде в състояние да провери изявленията за подкрепа. Тези изисквания се различават в отделните държави членки¹⁷, което не дава възможност на някои граждани на ЕС да подкрепят дадена гражданска инициатива¹⁸.

¹⁵ Пълният списък на инициативите е достъпен в регистъра на европейските граждански инициативи: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registered>

¹⁷ За разлика от това положение, в първоначалното предложение на Комисията за регламент бяха предвидени еднакви изисквания за всички държави членки, което щеше да даде възможност на всеки европейски гражданин, отговарящ на изискването за възраст, да подкрепи дадена гражданска инициатива. В резултат на междуинституционалните преговори обаче в окончателния си вид Регламентът за европейската гражданска инициатива предвижда изисквания, които се различават в отделните държави членки.

¹⁸ Понастоящем това се отнася главно до ирландските и британските граждани, пребиваващи в България, Чешката република, Франция, Австрия и Португалия, както и извън ЕС.

Това породя критици и недоволство сред организаторите и поддръжниците, като много от тях са на мнение, че разликата в третирането и голямото количество лични данни, изисквани от някои държави членки, в т.ч. в някои случаи и личен идентификационен номер, могат да възпят много граждани да подкрепят дадена инициатива.

Изискванията са посочени в приложение III към Регламента и могат да бъдат изменени чрез делегиран акт на Комисията по искане на съответните държави членки. Комисията продължава да полага усилия, за да насърчава държавите членки да опростят своите изисквания.

Няколко държави членки вече реагираха положително на призивите на Комисията за опростяване. В изменение на приложение III, което влезе в сила на 8 октомври 2013 г., се съдържаха промени, предложени от Испания, Ирландия, Франция, Люксембург, Нидерландия и Словения. По-специално, Нидерландия позволи на гражданите си, живеещи извън Нидерландия, да дават своята подкрепа чрез нидерландски формуляр, а Испания даде възможност на гражданите на други държави от ЕС, които пребивават в Испания, да дават своята подкрепа чрез испански формуляр, като по този начин се намали броят на гражданите, които не можеха да упражнят правото си да подкрепят дадена инициатива. Понастоящем Европейският парламент и Съветът¹⁹ разглеждат второ изменение, прието от Комисията през март 2015 г., с което допълнително се опростяват изискванията за Латвия, Малта и Швеция.

Поддръжниците могат да изразят своята подкрепа на хартиен носител или онлайн чрез формуляри, които съответстват на образеца в приложение III към Регламента. Инициативите могат да се подкрепят и с усъвършенстван електронен подпис²⁰. До този момент няма данни тази възможност да е била използвана.

Около 55 % от изявленията за подкрепа, събрани от трите инициативи („Право на вода“, „Един от нас“ и „Спрете вивисекцията“), бяха събрани онлайн.

Инициатива	Изявления за подкрепа, събрани на хартия	Изявления за подкрепа, събрани онлайн
<i>Право на вода</i>	Около 20 %	Около 80 %
<i>Един от нас</i>	Около 70 %	Около 30 %
<i>Спрете вивисекцията</i>	Около 40 %	Около 60 %

¹⁹ Парламентът и Съветът имат право да изразят възражения в рамките на два месеца след приемането.

²⁰ По смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО.

След като предложената от тях инициатива бъде регистрирана, организаторите могат да предоставят на Комисията преводи на инициативата на всеки от официалните езици на ЕС. Преди публикуването Комисията проверява дали няма явни и съществени несъответствия между преведения текст и оригиналната версия на заглавието, предмета и целите на предложената инициатива. Публикуването на превод позволява на организаторите да използват тази езикова версия за описанието на предложената от тях инициатива, включено в официалните формуляри за изявление за подкрепа.

Общо над 300 превода бяха публикувани в регистъра на европейските граждански инициативи. Предложените инициативи бяха преведени средно на 11 езика. За четири инициативи беше осигурен превод на всички официални езици на ЕС. Организаторите трябваше да преработят (еднократно или неколккратно) около една трета от преводите преди тяхното публикуване.

Събиране на изявления за подкрепа онлайн

В съответствие с член 6 от Регламента организаторите трябва да изградят система за събиране на изявления за подкрепа онлайн и преди да започнат събирането чрез тази система, трябва да получат удостоверение за нея от компетентен орган в държавата членка²¹, в която ще се съхраняват събираните данни.

За да бъде издадено удостоверение, системата трябва да гарантира наред с другото, че данните на поддръжниците се събират и съхраняват по сигурен начин, в съответствие с техническите спецификации, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) № 1179/2011 на Комисията.

Организаторите могат да поискат удостоверяване на системата преди или след регистриране на предложената инициатива в Комисията. Въпреки това началната дата на периода за събиране на изявления за подкрепа във всички случаи е датата, на която предложената инициатива е регистрирана в Комисията, независимо от това дали за системата на организаторите вече е било издадено удостоверение, или не. В повечето случаи организаторите не бяха получили удостоверение за своята система преди регистриране на инициативата от страна на Комисията. В резултат на това те можеха да започнат събирането на изявления на хартиен носител, но разполагаха с по-малко от 12 месеца за събиране на изявления за подкрепа онлайн. Удостоверяването на системите преди регистриране на съответните инициативи е повод за безпокойство за компетентните органи на държавите членки, тъй като те трябва да извършат проверка на системите, без да бъдат сигурни, че въпросната инициатива ще бъде регистрирана.

Както е предвидено в Регламента за европейската гражданска инициатива, а и в контекста на програмата ISA („Решения за оперативна съвместимост за

²¹ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-online-systems>

администрациите“)²², Комисията разработи софтуер за събиране на изявления онлайн с отворен код, който е достъпен от 22 декември 2011 г. безплатно. До момента са публикувани 8 версии на софтуера на Комисията, като с течение на времето той беше подобрен и актуализиран и към него бяха добавени нови елементи.

Организаторите могат да използват софтуера на Комисията (със или без изменения) или друг софтуер по техен избор. За да изградят цялостна система, организаторите трябва да намерят хостинг сървъри (които също трябва да отговарят на техническите спецификации), където да инсталират своя софтуер.

Скоро след влизането в сила на Регламента първите организатори на инициативи се оплакаха от трудността да намерят подходящи и финансово достъпни доставчици на хостинг сървъри, за да изградят своите системи. С оглед на тази пречка, която не позволяваше на организаторите да започнат събиране на изявления за подкрепа онлайн, Комисията предложи по изключение, без да бъде задължена по силата на Регламента, да хоства безплатно на своите сървъри системите на организаторите за събиране на изявления онлайн.

Освен това, за да се компенсира забавянето поради тези логистични проблеми, Комисията взе политическо решение по изключение да приема изявленията за подкрепа, събрани до 1 ноември 2013 г., за всички инициативи, регистрирани до 31 октомври 2012 г.

От регистрираните 31 инициативи за 21 бяха събрани изявления за подкрепа онлайн. За две от тях („Право на вода“ и „30 km/h — нов живот за нашите улици“) бяха използвани частни сървъри, а техните системи получиха удостоверение от компетентния орган в Германия²³. Всички останали организатори се възползваха от предложението на Комисията за хостинг, описано по-горе, и техните системи получиха удостоверение от компетентния орган в Люксембург²⁴.

Освен това всички организатори, които събираха изявления онлайн, използваха софтуера, предоставен от Комисията.

г) Проверка на изявленията за подкрепа

В съответствие с член 15 от Регламента държавите членки определиха органи²⁵, компетентни да извършват проверка на изявленията за подкрепа²⁶.

²² <http://ec.europa.eu/isa/>

²³ Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik (BSI).

²⁴ Centre des technologies de l'information de l'Etat.

²⁵ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification>

От органите на всички държави членки бе поискано да проверят изявления за подкрепа. Органите на 26 държави членки провериха изявленията за подкрепа за трите инициативи „Право на вода“, „Един от нас“ и „Спрете вивисекцията“, а в две държави членки се проверяваха изявленията само за една или две от инициативите.

Като цяло компетентните органи счетоха за валидни почти 90 % от изявленията за подкрепа, събрани от тези три инициативи заедно. Резултатите са сходни както за изявленията за подкрепа, събрани на хартия, така и за тези, събрани онлайн.

И за трите инициативи повечето органи валидираха над 80 % от изявленията за подкрепа, като само за един орган резултатите бяха под 60 %.

В 17 държави членки беше извършена проверка на случайна извадка от изявленията (сред тях в четири държави проверката се отнасяше само до изявленията на хартия, а в една държава — единствено до събраните онлайн). Не бяха отбелязани съществени разлики в резултатите между държавите членки, които използваха проверка на случайна извадка, и тези, които проверяваха всички изявления за подкрепа.

В рамките на програмата ISA Комисията разработи инструмент за валидиране, който да бъде в помощ на държавите членки при техния процес на проверка²⁷. Той беше разработен въз основа на вече съществуващ инструмент, създаден от компетентния орган на Германия — BSI. До този момент само няколко държави членки са се възползвали от този инструмент.

д) *Внасяне и разглеждане на инициативи, които са събрали необходимия брой изявления за подкрепа*

Първата гражданска инициатива, „Право на вода“, внесена в Комисията на 20 декември 2013 г., призова за *„законодателство за прилагане на човешкото право на достъп до питейна вода и канализация, признато от Организацията на обединените нации, и за насърчаване на осигуряването на вода и канализация като основни обществени услуги за всички“*.

В съответствие с Регламента за европейската гражданска инициатива на 17 февруари 2014 г. организаторите на „Право на вода“ бяха приети от заместник-председателя на Комисията, отговарящ за междуинституционалните отношения, и от представители на съответните генерални дирекции. На същия ден се състоя публично изслушване в Европейския парламент.

²⁶ Всяка държава членка проверява подадените изявления за подкрепа в съответствие с член 8 от Регламента.

²⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/software/vteci/description>

Отговорът на Комисията беше приет на 19 март 2014 г. В него се дава положителен отклик на отправените искания по отношение на въпросите, за които Комисията има правомощия да действа съгласно Договорите и когато принципите на субсидиарност и пропорционалност са спазени. В резултат на инициативата „Право на вода“ Комисията пое ангажимент за поредица от действия, които се извършват поетапно²⁸.

Втората инициатива, „Един от нас“, отправи искане „ЕС да прекрати финансирането на дейности, които предполагат унищожаване на човешки ембриони, по-специално в областите на научните изследвания, помощта за развитие и общественото здравеопазване“.

Тя беше внесена в Комисията на 28 февруари 2014 г. Нейните организатори бяха приети на 9 април 2014 г. от комисаря по въпросите на изследванията, науката и иновациите и от представители на съответните генерални дирекции. На 10 април 2014 г. се проведе публично изслушване в Европейския парламент.

На 28 май 2014 г. Комисията прие съобщение, в което се обяснява, че тя не възнамерява да внесе законодателно предложение, тъй като правната рамка на ЕС, приета неотдавна от Европейския парламент и от Съвета, се счита за достатъчна.

Третата инициатива, „Спрете вивисекцията“, призовава Комисията „да отмени Директива 2010/63/ЕС относно защитата на животните, използвани за научни цели, и да представи ново предложение, което да сложи край на опитите с животни и вместо това да направи задължителна в биомедицинските и токсикологичните изследвания употребата на данни, които имат пряко отношение към човешкия вид“.

Тя беше внесена на 3 март 2015 г. и очаква отговор от Комисията до 3 юни 2015 г.

Брой и разпределение на поддръжниците

„Право на вода“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
40549	1406	7575	0*	1236455	516	2513	33220	58051	0*	0	65223	2924	393	13252
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Общо	
5566	18245	1635	21469	57643	3962	13964	3176	17546	20988	14589	11579	7104	1659543	

* Удостоверения, получени след внасянето. DK: 3495, FR: 17247

В зелено: държавите, в които прагът е бил достигнат (13)

²⁸ За повече информация вж.

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_bg.htm

„Един от нас“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
5478	906	11468	7563	137874	2417	6679	52977	144827	83503	12778	623947	6407	9132	11646
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Общо	
5469	45933	23017	27271	24973	235964	65564	110405	3481	31951	1230	2468	26298	1721626	

В зелено: държавите, в които прагът е бил достигнат (18)

„Спрете вивисекцията“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
0	12598	4075	4610	164304	2502	3333	1952	47194	61818	0	690325	533	3167	4737
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Общо	
1291	26948	1662	9909	9208	38824	11305	1645	19507	12055	12495	7661	19472	1173130	

В зелено: държавите, в които прагът е бил достигнат (9)

Разпределението на поддръжниците сочи, че организаторите са предпочели да съсредоточат усилията за достигане на прага от един милион поддръжници в определени държави членки (по-конкретно Германия в случая на „Право на вода“ и Италия за „Един от нас“ и „Спрете вивисекцията“), като същевременно осигурят достигането на прага в седем държави членки. Опитът до момента показва, че за организаторите на граждански инициативи е особено предизвикателство да водят кампания с еднаква интензивност във всички държави — членки на ЕС.

Внасяне в Комисията

Регламентът не предвижда срок, в който организаторите да внесат своята инициатива в Комисията, след като компетентните национални органи са проверили събраните изявления за подкрепа. В резултат на това една от инициативите беше внесена в Комисията повече от една година след края на периода за събиране на изявления.

Публични изслушвания в Европейския парламент

За да приложи член 11 от Регламента и да предвиди необходимите процедурни разпоредби, през 2012 г. Европейският парламент измени своя процедурен правилник²⁹.

Европейският парламент организира двете изслушвания, посочени по-горе³⁰. На тях Комисията беше представлявана от своя заместник-председател, отговарящ за междуинституционалните отношения (за „Право на вода“), и от комисаря по въпросите на изследванията, науката и иновациите и комисаря по въпросите на развитието („Един от нас“).

е) Прозрачност: финансиране

В съответствие с Регламента организаторите трябва да предоставят информация за всички източници на финансиране, надвишаващо 500 EUR на година и на спонсор. Цялата информация, предоставена от организаторите, може да бъде намерена в регистъра на европейските граждански инициативи.

	Без източници на финансиране	Общ размер на финансиране и подкрепа под 10 000 EUR	Общ размер на финансиране и подкрепа над 10 000 EUR
Брой инициативи	14	9	8

Трите успешни инициативи са сред 8-те инициативи, които декларираха подкрепа и финансиране в размер над 10 000 EUR („Право на вода“ — 140 000 EUR; „Един от нас“ — 159 219 EUR; „Спрете вивисекцията“ — 23 651 EUR).

ж) Място за контакт

В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламента Комисията създаде място за контакт, базирано в центъра за връзка Europe Direct, където да предоставя информация и помощ.

²⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20140701+RULE-211+DOC+XML+V0//EN&navigationBar=YES>

³⁰ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140210IPR35552/html/The-'Right2Water'-campaign-EP-hearing-on-first-European-Citizens'-Initiative> и <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140407IPR42621/html/European-Parliament-hearing-on-%E2%80%9COne-of-Us%E2%80%9D-European-Citizens%E2%80%99-Initiative>

Комисията дава отговор на всички официални езици на ЕС на въпросите на гражданите относно правилата и процедурите за европейските граждански инициативи. От април 2012 г. досега чрез това място за контакт беше даден отговор на над 1 080 въпроса.

Запитвания по вид въпроси

С помощта на това място за контакт Комисията неофициално отговаря на запитвания от потенциални организатори дали дадена гражданска инициатива може да се регистрира, преди те официално да подадат искане за регистрация в Комисията. От април 2012 г. досега Комисията отговори на около 15 въпроса от този вид. Тези отговори бяха дадени, без да се засяга официалният отговор на Комисията вследствие на евентуално искане за регистрация на дадена предложена гражданска инициатива.

Освен услугите, предоставяни чрез центъра Europe Direct, организаторите на инициативи получават пряка подкрепа от службите на Комисията. След като предложената от тях инициатива бъде регистрирана, организаторите могат да се свържат пряко със службите на Комисията чрез своя акаунт на организатори на уебсайта на Комисията (над 85 запитвания са получили отговор от април 2012 г. насам) или по електронната поща (около 125 запитвания). Беше предоставена и техническа подкрепа относно софтуера на Комисията за събиране на изявления за подкрепа онлайн и относно хостинга на системите за събиране онлайн — по електронната поща (почти 300 запитвания) и чрез интернет платформата Joinup³¹. При необходимост беше

³¹ <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/home>

предоставяна подкрепа и на специално организирани срещи и чрез телефонни и видеоконферентни връзки.

4. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Комисията счита, че инструментът за европейската гражданска инициатива е изцяло въведен в действие.

Фактът, че две инициативи успяха да преминат целия жизнен цикъл на европейската гражданска инициатива — от регистрацията и успешното събиране на необходимата подкрепа до официалния отговор на Комисията, както и че за трета инициатива се очаква такъв официален отговор, а в момента са в ход последващите действия по инициативата „Право на вода“, потвърждава, че са въведени необходимите процедури и механизми, които гарантират оперативността на европейската гражданска инициатива.

Същевременно Комисията е наясно, че все още има какво да се подобри. През последните три години заинтересованите страни набелязаха различни предизвикателства по отношение на тази нова институционална и законодателна рамка, които варират от по-скоро технически или логистични аспекти до въпроси от по-политическо естество. Комисията би искала да подчертае по-специално следните аспекти³²:

- Липсата на правосубектност на гражданските комитети: няколко комитета докладваха за загрижеността си във връзка с поемането на отговорност и с наличието на пречки, например за набирането на средства и управлението на защитата на данните, особено с оглед на факта, че те се намират в най-малко седем различни държави.
- Регистрация: това продължава да бъде основно предизвикателство за организаторите, тъй като много от предложените европейски граждански инициативи очевидно попадат извън обхвата на компетентността на Комисията.
- Изисквания за поддръжниците: продължават да бъдат повод за безпокойство различията в условията и личните данни, които отделните държави членки изискват от поддръжниците, особено в случаите, когато в резултат на това гражданите не могат да се възползват от правото си да подкрепят дадена инициатива. Комисията приветства конструктивния подход на онези държави членки, които до този момент откликнаха на призива на Комисията за хармонизиране и опростяване на изискванията (за предоставяните данни), но са

³² Въпросите са изброени по реда в глава 2, като се следват различните етапи от жизнения цикъл на европейската гражданска инициатива.

необходими по-нататъшни усилия, за да може европейската гражданска инициатива като инструмент да бъде по-достъпна.

- Сроковете, свързани с жизнения цикъл на европейската гражданска инициатива: организаторите посочиха, че времето, необходимо за създаване на тяхната система за събиране на изявления онлайн, води до ситуация, при която в повечето случаи те разполагат с по-малко от 12 месеца за събиране на изявленията, и това следва да бъде коригирано. Липсата на конкретен краен срок за внасянето в Комисията на успешна гражданска инициатива също може да породи объркване и несигурност както за институциите, така и за гражданите.
- Проверката на преводите на предложените инициативи, които организаторите представиха, се оказа натоварващ процес. Организаторите срещнаха трудности да осигурят достатъчно точни преводи, дори след коментарите, получени от Комисията по тяхната първа версия.
- По отношение на събирането на изявления онлайн предложението на Комисията за хостинг успя да отстрани най-голямото препятствие. Заинтересованите страни обаче остават критично настроени по отношение на сложността на сегашната процедура за удостоверяване и не са напълно удовлетворени от функциите, предлагани от софтуера на Комисията. Освен това хостингът, осигуряван от Комисията, беше предложен като временна и изключителна мярка, тъй като това не е предвидено в Регламента. Няколко от компетентните органи на държавите членки не одобряват възможността организаторите да поискат удостоверяване на своята система, преди да регистрират предложената от тях инициатива в Комисията. Две системи бяха удостоверени, но изобщо не бяха използвани, тъй като Комисията не можа да регистрира съответните инициативи.

С оглед на това Комисията неотдавна възложи проучване относно въздействието на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) във връзка с европейските граждански инициативи³³, като резултатите от него ще бъдат взети предвид в размисъла на Комисията относно процеса на събиране на изявления за подкрепа онлайн.

- При двете публични изслушвания, организирани в Европейския парламент, не бяха поканени да участват активно други заинтересовани страни или експерти, освен самите организатори на гражданските инициативи.

Следва да се направи опит публичните изслушвания да се организират така, че трибуната да бъде достъпна за заинтересовани страни, които представляват

³³ Проучване, подпомогнато от програма ISA.

различни възгледи и гледни точки. Това е още по-важно, като се има предвид, че предвиденият в Регламента 3-месечен срок, в който Комисията да даде отговор по дадена успешна инициатива, е изключително кратък и оставя малко време за организиране на официални консултации със заинтересованите страни.

- Според някои организатори на инициативи (а и други заинтересовани страни) няма достатъчен диалог и взаимодействие с Комисията през различните етапи от жизнения цикъл на европейската гражданска инициатива и по-специално след приемането на съобщението на Комисията относно гражданската инициатива. Те биха искали процесът на преглед и последващи действия да бъде структуриран и те да имат по-голямо участие в него.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Все още е твърде рано да се оцени дългосрочното въздействие на европейската гражданска инициатива върху институционалния и законодателния процес на ЕС. Комисията е ангажирана да продължи наблюдението и обсъждането на редица въпроси, свързани с гражданската инициатива, и по-специално посочените по-горе, в тясно сътрудничество и координация между различните заинтересовани страни и институции и с оглед да бъде подобрен този инструмент.

Във връзка с това Комисията отбеляза с интерес проучването, направено от Европейския парламент³⁴, заключенията от проверката по собствена инициатива, извършена от Европейския омбудсман³⁵, и резултата от „Дните на европейската гражданска инициатива“, които Европейският икономически и социален комитет и някои партньори от гражданското общество организират ежегодно от 2012 г. насам³⁶.

Резултатите от текущото проучване на Комисията по въпроса за събирането на изявления онлайн ще насочат по-нататъшната ѝ позиция по този важен въпрос, а междувременно тя ще продължи да предоставя безплатно извънредната услуга за хостинг на организаторите дотогава, докато е необходимо.

Тези различни процеси допринесоха и ще продължат да допринасят за текущите разисквания на институциите относно европейската гражданска инициатива. Комисията очаква да започне по-задълбочено обсъждане със законодателя и да получи доклада по собствена инициатива на Европейския парламент, който ще вземе предвид

³⁴ „Европейска гражданска инициатива — първи поуки от изпълнението“ (ECI — First Lessons of Implementation), вж.

[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU\(2014\)509982](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU(2014)509982)

³⁵ OI/9/2013/TN.

³⁶ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-eci-day-2014>

разискванията по време на публичното изслушване относно европейската гражданска инициатива, организирано съвместно от Комисията по конституционни въпроси и Комисията по петиции през февруари 2015 г.